

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 39

1. listopada 2015.

cijena 200 Ft

Predstavili se Hrvati

8. stranica

Duhovna obnova

10. stranica

Kulturološki susret Zrinskih

14. stranica

Komentar

EU brige u vinske kapljice!

Trgadbene povorke širom Gradišća malo nas iskvaču iz brižnih, s emigranti i njevim problemima napaprenih, svakidašnjic. U minuli tajedni su izašli na mjesnu ludoriju na ulice Koljnofci, potom Četarci, u subotu s Kisežani skupa i Židanci ter njevi gosti iz Hrvatske, a prošle nedilje i Petroviščani su napravili hacacare od dolnjega do gornjega kraja. Kako zna kupica vina i žganoga spajati ljude, to je prava pelda za jesen, kako se da družiti, dobro se ćutiti i opustiti se i u ovom teškom razdoblju europskoga podneblja, kade iz svakoga kuta škripi nemoć političarov, jad i oduravanje, nekonstruktivna suradnja, štoveć i operacija osvete susjedov i tolikokrat nepravično bićevanje, manipulirano špotanje, dezinformiranje ljudi. Nekim medijam, a i političkoj eliti u pojedini država je dobrodošla da političku labdu nonstop hitaju na Ugarsku, da se ova država proglasi nehumanom, da se Ugarska navliće u različite stepene ritanja, blatnjave, pljuvanja. Neki su si zeli hrabrenost i s orijaškom arogancijom izjavljuju, kako su Ugri barbari, fašisti, drugačiji od ostalih Europljanov, da bigunci prođu odvud nepremlijeni, pak nek prik granic dostanu svu manu ovoga svita. Kako batika ugarske policije spolom je u ruka, pravoda hrvatska, nimška ali danska niti se ne zdigne, a nadalje, kako je svaki predlog na braniku šengenskoga polja otrovan, kako su za sve krivi ugarski političari, razbijajući šengenskoga «blagostanja», štoveć ugarski narod, koji je utočišće iskao za vrime velike revolucije 1956., po cijelom svitu natrpa u srce svim dobrovoljcem sramotu. Da bi se mogli odupriti, suprotstaviti takovim govorom, moremo ugasiti televiziju, odbižati pred radijskimi visti, ne poslušati poznanike na putu, zapriti ušesa, ne reagirati na zloglasne kritike, u sebi držati rič i poždroknuti mišljenje, koje bi nas mogli potirati u različite sukobe, nesporazume, napetosti. Ali, vikendom moremo i moramo pak jednostavno izajti na trgadbene povorke. Doprimili su minuli dani dosta toga iz te ponude. Jedini slobodni zdih po gradiščanski subota je jesen, ka zasad, kako nam i trgadbene prošecije kažu, u nami ne tuguje, a dodatnim uzrokom moremo još spomenuti, kako nam stručnjaki obećuju, kvaliteta grojza bit će visoke razine. Tako da urodje još i u ovom zločestom vrimenu, moremo samo pohvaliti, a vino će nam znamda pomoći da sve EU tuge, brige i nevolje, kako na minuli trgadbeni povorka uprav tako još i na različiti manifestacija zakapamo, zamotamo i dajemo potopiti u odlični kapljica. Samo da nam hasni!

Tiho

Glasnikov tjedan

Prošloga tjedna po glavi su mi se motale dvije izreke pročitane u jednom intervjuu. Trjeba se brjemenu akomodavat!, kazivali su stari Dubrovčani, a po mnogima jedna od osnovnih postavaka demokracije jest Voltaireova misao: Ne slažem se s tobom, ali ću učiniti sve da možeš izraziti svoje mišljenje. Čitam ovih dana ove dvije krilatice koje u svom intervjuu jednom časopisu za kulturu kaže jedno od najvećih imena hrvatskoga glumišta, svoje-

odluke, i usput trgovali. I na kraju nestali... Prva je krilatica izrazito pragmatična, svrhovita, i ne želim vjerovati da je ona prihvatljiva ljudima od potrage za ispravnicima...

Ne slažem se s tobom, ali ću učiniti sve da možeš izraziti svoje mišljenje, zgodno bi bilo kada bi ova izreka bila moto pokretač djelovanja onih koji se hvataju politike, i narodnosne... Malo je onih koji danas izražavaju javno svoje mišljenje. Velika je odgovornost ljudi od položaja, političara, civila, naraštaja, ako se ni u čemu, ni po čemu, ni u kojem obliku ne izražavaju stavove o veoma važnim pitanjima kulture, politike, jezika, samobitnosti... Javno izražavaju

Trjeba se brjemenu akomodavat!, kazivali su stari Dubrovčani, a po mnogima jedna od osnovnih postavaka demokracije jest Voltaireova misao: Ne slažem se s tobom, ali ću učiniti sve da možeš izraziti svoje mišljenje.

stavove i postavljaju pitanja, a ne u kuloarima... Sve su rjeđi bilo kakvi forumi na kojima se postavljaju pitanja, dobivaju odgovori, iznose problemi, naumi... Ako ih i ima, stolci su poluprazni...

Novinari obrađuju dostupne informacije i saznanja. Pitaju po istom pitanju (bar neki) više osoba. Neki odgovaraju, drugi ne žele razgovarati, neki duboko šute i ćuvaju tajnu koju već svi znaju, neki iskrivljuju, neki upućuju na treće... Brjemenu se akomodavaju... Sve se teže odlučuju za promicanje Voltaireove krilatice „Ne slažem se s tobom, ali ću učiniti sve da možeš izraziti svoje mišljenje.“

Oni koji se povode za prvom izrekom, vjerojatno su trgovci. Trgovac uvijek radi za dobit, ponajprije za svoju osobnu. Stara dubrovačka vlastela, ponašajući se u suglasju s prvom krilaticom, ućvrščivala je Republiku. U kojoj su tek povlašteni, vrlo uski krug, s protokom stoljeća sve uži i uži, sjedili u vijeću i donosili

Branka Pavić Blažetin

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

VLAŠIĆI

Sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj

U Pansionu Zavičaj 25. rujna održana je sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj. Sazvao ju je predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, a od osam članova Predsjedništva odazvalo se njih petero: Angela Šokac Marković (Bačka), Edita Horvat Pauković (Gradišće), Jozo Solga (Podravina), dopredsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić, te dvoje, od troje članova Nadzornog odbora: Mijo Štandovar i Robert Ronta.

Četvrtu ovogodišnju redovitu sjednicu vodio je predsjednik Joso Ostrogonac koji je s radošću kazao kako je pristigla potpora za djelovanje civilne udruge u 2015. godini u iznosu od 3,5 milijuna forinti. Sjednicu su obilježile tri točke dnevnoga reda: 1) Pripreme Državnog dana Hrvata SMH – HDS; 2) Pripreme proslave 25. obljetnice utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj; 3) Razno.

Odlučeno je i o imenima odlikovanih sa strane predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj (odlikovani iz tri regije: Gradišća, Bačka i Budimpešta). Njima će biti dodijeljeno u okviru Državnog dana Hrvata, koji će biti održan u Martincima 14. studenoga. Savez je predao natječaj Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske iz čije bi potpore Savez podmirio svoje troškove oko Državnoga dana Hrvata, a uz pristiglu potporu od 3,5 milijuna forinti tu su i ostatci iz 2014. godine

Što se tiče Saveza i članstva, najviše je članova iz Bačke i Podravine, a od tih članova i pristiže najviše uplata članarine. Jozo Solga, član Predsjedništva Saveza Hrvata iz Podravine, obavijestio je o pripremama Državnog dana Hrvata. Tamburaška sveta misa s početkom u 15 sati, prigodna izložba, svečani govori i dodjela odličja te folklorno-kulturni program, kojem slijedi večera za sve sudionike Dana. Program bi se priredio u novoutemeljenoj ustanovi koju je HDS utemeljio u Martincima, (preuzevši u svoje vlasništvo nekretnine: martinački dom kulture i tamošnju športsku dvoranu s pripadajućim zemljištem), u Kulturno-prosvjetnom i športskom centru «Josip Gujaš Đuretin».

Nakon kraće rasprave odlučeno je kako će se dostojno proslaviti 25. obljetnica utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj, i to u Baji, potkraj studenoga. Konačna odluka bit će donesena na sljedećoj sjednici predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj

OGLAS

Obavješćujemo članstvo Saveza Hrvata u Mađarskoj da se promijenila naša dosadašnja poštanska adresa. Molimo da svoje dopise šaljete na novu adresu Saveza Hrvata u Mađarskoj, 1065 Budapest, Nagymező u. 68.

*Joso Ostrogonac
predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj*

Europa pred novim izazovom

Vodeća je vijest ovih tjedana u medijima migrantsko pitanje, migrantska politika pojedinih država članica Europske unije. Zaseda se u Bruxellesu, u nadi kako će se naći kompromisno, za sve članice prihvatljivo rješenje. Donald Tusk, predsjednik Europskoga vijeća, u noći na četvrtak, nakon kriznog sastanka na vrhu EU posvećenog rješavanju izbjegličke krize upozorio je: „Najveći val izbjeglica i migranata tek dolazi.“ I EU i Mađarska te Hrvatska izložene su jednoj nesvakidašnjoj krizi. Neki tvrde kako je to kušnja koliko su države članice

Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj

Europske unije spremne pri rješavanju pojedinih kriznih pitanja. Ta su pitanja ponovno dovela u prvi plan mađarsko-hrvatske odnose. U kolovozu je ministar vanjskih poslova i trgovine Péter Szijjártó izjavio da odnosi dviju država nikada nisu bili na toliko niskoj razini. Nažalost, u današnjici je viđeno kako itekako mogu, jer putem medija svjedoci smo načina komuniciranja pojedinih predstavnika tih država. Glede toga veleposlanik Gordan Grlić Radman smatra da su Mađarska i Hrvatska jedna činjenica, koja je bila prije tisuću godina, koja je sada i koja će biti sljedećih tisuću godina. Izbjeglička će kriza proći, a ostajemo mi, sudbina je živjeti zajedno i trebamo razvijati dobre odnose. Ponekad „pukne u tome susjedstvu“, kao u svakom životu zajedno, međutim o tome je potrebno razgovarati ako želimo imati dobre odnose. Kao susjedi mi smo životno upućeni jedni na druge, a sve ostalo zapravo je inteligencija naših načina kako ćemo mi komunicirati. Naglasio je kako ne misli da su na niskoj razini, jer nisu odnosi samo između dva-tri čovjeka, tu postoje narodi, tu postoje dvije države sa svim svojim sadržajem. Postoji pogranična suradnja, gradovi uspostavljaju partnerstva, surađuju. Netko nekamo putuje, želi trgovati ili ulagati i ne interesira ga nikakva politička situacija u smislu komunikacije. Postoje bolja i lošija vremena, postoje bolji i lošiji političari, ali smatra da je namjera svakog dobrog političara pridonijeti dobru, prije svega svojoj zemlji, potom zajedničkim interesima. Kako bi Mađarska zaštitila Šengensku granicu, prvo je izgradila privremenu žičanu ogradu na državnoj granici sa Srbijom, a također nju najavila i na granici s Hrvatskom. Upitno je kako će to u daljnjem utjecati na mađarsko-hrvatske odnose. Hrvatski je veleposlanik Grlić-Radman podvukao da smo vidjeli izgradnju privremene žičane ograde 175 kilometara uzduž mađarsko-srpske granice. Mađarska se na to odlučila tek kada je taj priljev izbjeglica bio toliko golem da ga se više nije moglo nadzirati. To je u načelu unutarnja stvar jedne države. Može se komentirati, ali se ovdje Mađarska ne štiti od Hrvatske ili od Hrvata, nego se štiti od toga jednog problema koji ne može riješiti, kao ni Hrvatska. Moraju se zajednički tražiti načini kako riješiti taj problem. Jer je očito da se izbjegličkom valu ne nazire kraj i ne možemo predvidjeti koji broj migranata se može očekivati, stoga Mađarska tu preventivno želi zaštititi vlastite granice. Naglasio je da pitanje treba riješiti kod prvoga kontakta, kod prve države, znači Grčke. Tu treba stvoriti sigurnosnu zaštitu.

Kristina Goher

USAVRŠAVANJE U MATIČNOJ DOMOVINI

VLAŠIĆI, 24. - 27. rujna 2015.

Četvrtu godinu zaredom, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, u Pansionu Zavičaj u Vlačićima organizira se program usavršavanja učitelja i nastavnika u matičnoj domovini. Program je već četvrtu godinu zaredom financiran putem Ministarstva ljudskih resursa, a sredstva se dodjeljuju putem natječaja. Ove je godine Hrvatska državna samouprava za usavršavanje iz Fonda Wekerle dobila dva milijuna forinti kroza stavku natječaja Usavršavanje pedagoga u matičnoj domovini. Usavršavanju je sudjelovalo pedesetak pedagoga i desetak pozvanih gostiju.

Okupljene pedagoge pozdravio je HDS-ov predsjednik Ivan Gukan.

roslava Krleže, dvoje iz serdahelske Hrvatske osnovne škole «Katarina Zrinski», jedan iz knjiške Pijarističke osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma «Boldog Donáti Czelesztina», dvoje iz Osnovne škole «István Fekete» iz Borče (Borsfa).

Program dvodnevnog usavršavanja zbog štrajka prosvjetnih djelatnika u Republici Hrvatskoj, 25. rujna izmijenjen je na licu mjesta. Izostao je posjet zadarskoj Osnovnoj školi Petra Preradovića, kojom je uspostavljena suradnja preko zadarskoga Sveučilišta i njegova Odjela za predškolski odgoj koji ima izvrsne veze s Odsjekom za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Pečuhu, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj i serdahelskom Hrvatskom osnovnom školom «Katarina Zrinski» gdje već više od

Antal Paulik, voditelj Glavnog odjela za narodnosti Državnog tajništva za crkvene, narodnosne i društveno-civilne veze Ministarstva ljudskih resursa

jednog desetljeća svoj dio prakse obavljaju studenti zadarskoga Sveučilišta. Izostali su ogledni sati, radno druženje. Tako su 25. rujna u Pansionu Zavičaj priređena predavanja. Pošto je nazočne pozdravio HDS-ov predsjednik Ivan Gukan, slijedilo je predavanje naslova Új lehetőségek a nemzetiségek oktatási-kulturális autonómiájának bővítésére (Nove mogućnosti proširenja narod-

nosne prosvjetno-kulturne autonomije) koje je održao Antal Paulik, voditelj Glavnog odjela za narodnosti Državnog tajništva za crkvene, narodnosne i društveno-civilne veze Ministarstva ljudskih resursa. Tankerületeket és az intézményeket érintő aktuális kérdések (Aktualni problemi glede obrazovnih okruga i ustanova) naslov je predavanja Zite Matovics, ravnateljice Šeljinskog obrazovnog okruga (KLIK). Pedagógus önellenőrzés és intézményellenőrzés (Razgovor o samonadzoru ustanova i pedagoga) te Kreativne metodičke mogućnosti u učenju jezika – jesu naslovi dvaju predavanja od kojih je prvo održala na mađarskom, a drugo na hrvatskom jeziku Edita Horvat-Pauković, stručna savjetnica.

Edita Horvat-Pauković, stručna savjetnica

naslov je predavanja Zite Matovics, ravnateljice Šeljinskog obrazovnog okruga (KLIK). Pedagógus önellenőrzés és intézményellenőrzés (Razgovor o samonadzoru ustanova i pedagoga) te Kreativne metodičke mogućnosti u učenju jezika – jesu naslovi dvaju predavanja od kojih je prvo održala na mađarskom, a drugo na hrvatskom jeziku Edita Horvat-Pauković, stručna savjetnica. Izostalo je predviđeno predavanje A Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ bemutatása, szakmai feladatok a központban (Predstavljanje Narodnosnoga prosvjet-

Sudionici usavršavanja

Zita Matovics, ravnateljica Šeljinskog obrazovnog okruga (KLIK)

nog pedagoškog centra) jer Kállay Attiláné, voditeljica Narodnoga pedagoškog centra (POK) nije bila nazočna, a također i predavanje Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha naslova Izdavanje i tiskanje hrvatskih udžbenika.

U poslijepodnevним satima održan je okrugli stol što ga je vodio Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, s ovim ponuđenim temama: Budućnost malih narodnosnih škola i vrtića; Preuzimanje škola (HDS, županijske, mjesne samouprave); Budućnost nastave hrvatskoga jezika.

U svom uvodu Ivan Gugan ocrtao je kroz brojke stanje u nekoliko važnih školskih središta po Hrvate u Mađarskoj.

Dvije su škole danas u HDS-ovu održavanju: pečuški i santovački odgojno-obrazovni centar. U santovačkom je 284 djece i 42 djelatnika, s godišnjim proračunom od 235 milijuna forinti. U pečuškom je 460 djece, 64 djelatnika, a gospodari se s 376 milijuna forinti. Osvrnuo se i na koljnofsku školu koja je u održavanju Mjesne hrvatske samouprave, koju pohađa 135 djece, ima 13,5

djelatnika i gospodari s 117 milijuna forinti. Reče da je HDS razmatrao mogućnost preuzimanja budimpeštanskog HOŠIG-a, ali se suočio s brojkama koje bi teško mogao pokriti. Naime, HOŠIG pohađa 297 djece, o kojima se brine 90 djelatnika, a godišnji proračun mu je 571 milijun forinti. HDS ne može preuzeti rizik preuzimanja škole u svoje održavanje. Eventualno ako bi se racionalizirao broj djelatnika i ako bi HDS trebao pokriti do 60 MF plus izdataka godišnje, onda bi preuzimanje bilo održivo.

Trenutno su u održavanju hrvatske zajednice u Mađarskoj svega tri škole. Čulo se da keresturska Hrvatska samouprava od sljedeće godine namjerava preuzeti mjesnu osnovnu školu; te da se u 34 škole u Mađarskoj u nekom vidu odvija nastava hrvatskoga jezika, s ukupno 2542 učenika. HDS-ov je predsjednik naveo da budućnost Hrvata u Mađarskoj ovisi i o broju upisanih učenika na nastavu hrvatskoga jezika, i u škole koje Hrvati imaju u svojem održavanju. Čulo se da je upitna budućnost malih škola i vrtića. Optimalan broj djece ne bi smio biti ispod broja 120 ako neka samouprava želi preuzeti školu. Prijetnja opstanku malih škola i nastavi hrvatskoga jezika jest i stvaranje školskih središta, što je u koncepciji obrazovanja mađarske vlade. Ágnes Sárközi upoznala je nazočne s koljnofskom školom koja je u održavanju tamošnje Hrvatske samouprave. Kazala je da su napravili projekciju događanja i brojaka u nastupajućih deset godina te da se škola s ovim brojem djece može mirno održavati. Zaključeno je da je potrebno razmišljanje o potrebi udruživanja poradi spašavanja malih škola, i nastave hrvatskoga jezika ako dođe do ostvarenja školskih središta od sljedeće godine. Ivan Gugan govorio je o HDS-ovim planovima oko izgradnje hrvatskoga školskog središta u Sambotelu, čija bi područna škola mogla biti petrovošeska škola, koja bi se tako spasila. Planira se pokrenuti nastavu u Sambotelu godine 2016./17., preuzeti vrtić gdje se odvija odgoj na hrvatskom jeziku, te pokrenuti 1. razred osnovne škole i 1. razred gimnazije.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Eva Molnar Mujić

Svi sudionici usavršavanja ispred ulaza u Zavičaj

Rujanska pobožnost na santovačkoj Vodici

Posvećene nova asfaltna cesta i postaje križnog puta

U samo tjedan dana u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici održana su dva istaknuta događaja. Pošto je 5. rujna održano Hrvatsko hodočašće santovačkoj Gospi, povodom blagdana Male Gospe, proštenja svetišta posvećenog još 1838. godine, 13. rujna priređena je redovita mjesečna pobožnost i misno slavlje u čast Fatimske Gospe. Tom je prigodom ujedno obilježena 300. obljetnica utemeljenja Santovačke župe i 200. obljetnica obnovljene župne crkve, a upriličena je i posveta nove asfaltna ceste, postaja križnog puta i obnovljenoga velikog križa.

Novu cestu i postaje križnog puta posvetio je kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel.

Nakon pozdravnih riječi župnika Imrea Polyáka, okupljenima se prigodnim riječima obratio parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó, ujedno i državni tajnik Ministarstva poljodjelstva, koji je uz ostalo naglasio:

– Obilježavanje važnih obljetnica vezanih za Santovačku župu te posveta nove asfaltna ceste, novog križa i križnog puta služi jačanju vjere, svjedoči o zalaganju i marljivosti ovdašnjih ljudi. Pokazuje sve one vrline koje su proteklih stoljeća bile potrebne naselju i regiji, stoga mislim da su nam te vrline i ovih dana potrebne, jer i sada možemo računati samo na same sebe. Proteklih nekoliko godina mnogi su se vrlo mnogo zalagali da se riješi stanje koje je onemogućavalo da se svetište posjećuje bez poteškoća, da se ukine poljski put i sagradi nova asfaltna cesta koju će danas posvetiti, blagosloviti kalački nadbiskup. Koristim se prilikom da svima zahvalim na požrtvovanom zalaganju, na službi i pomoći svima onima koji su u tome sudjelovali, i Santovcima i mađarskoj vladi. Želim vam da svaki put u svetištu bude mnogo ljudi, da se oni mole za domovinu i naciju, kako bismo postigli napredak.

Nakon njegovih prigodnih riječi slijedila je svečana posveta nove asfaltna ceste, postaja križnog puta, koji je podignut milodarima domalo četrdeset santovačkih obitelji i njihovih prijatelja, te obnovljenoga velikog križa. Uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel, a uz domaćeg župnika s njime suslužili župnici okolnih župa, prijateljskih naselja te pristiglih hodočasničkih skupina. Nova asfaltna cesta do marijanskoga svetišta, udaljenog 800 metara sjeveroistočno od naselja, čija je izgradnja dovršena prije nekoliko tjedana, ostvarena je s potporom mađarske vlade u iznosu od 60 milijuna forinta. Svoju prigodnu propovijed nadbiskup Bábel počeo je Isusovim riječima iz Ivanova evanđelja koje je uputio svojim učenicima na posljednjoj večeri: Ja sam put, istina i život.

– Zapravo, svi smo mi hodočasnici, došli smo hodočasnim putem, kako bi našli duhovni mir, duhovnu okrepnu i osnažili se u vjeri. Put je postao simbolom ne samo prometovanja nego i simbolom bogobojaznosti – reče uz ostalo nadbiskup Bábel, te dodao: – Vazda smo na putu, a Isus, koji za sebe reče da je put, istina i život, uvijek je s nama. I kako Isus reče svojim učenicima,

Jedna od postaja križnog puta pokraj staze koja vodi do kapelice i starog Gospina kipa

on je s nama na hodočasnom putu našega života. Misno slavlje i svečanost svojim pjevanjem uljepšao je crkveni zbor kalačke prvostolnice pod ravnanjem kantorice Ilone Žebić. Druženje je nastavljeno zajedničkim ručkom u zadružnom domu kulture. Sljedeća, ujedno i posljednja redovita mjesečna pobožnost na santovačkoj Vodici bit će 13. listopada kada će misno slavlje u 15 sati predvoditi kanonik Ernő Fülöp, župnik kalačke prvostolnice. Prije mise, s početkom u 13 sati ustrojiti će se klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Tekst i slika: S. B.

BARAČKA (NAGYBARACSKA) – Udruga samouprava za regionalni razvoj izgradnje kanalizacije otpadnih voda sa sjedištem u Barački, 7. listopada ove godine, s početkom u 11 sati priređuje završnu priredbu investicijskog projekta «Izgradnja kanalizacije i pročišćavanje otpadnih voda naselja Baračke, Gare i Santova» te konferenciju za novinstvo. Na završnu priredbu projekta s identifikacijskim brojem KEOP-1.2.0/09-11-2011-0037 pozvani su vijećnici triju samouprava. Nakon otvorenja i prigodnoga govora održat će se konferencija za novinstvo.

KUD Tanac

Dobro došli, naši mili gosti!

Međunarodni festival hrvatskih folklornih društava **Dobro došli, naši mili gosti!** ove godine održan je 19. put u organizaciji KUD-a Tanac, 19. rujna. Festival je okupio šest folklornih skupina iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Mađarske. Članovi udruge Tanac, kao i svake godine, imali su pune ruke posla, na čelu sa svojim predsjednikom i umjetničkim voditeljem Józsefom Szávaijem. Spomenuti Festival održava se u okviru programa Pečuških dana koji se, već uobičajeno, održavaju u rujnu. Ovogodišnji Pečuški dani na gradskim trgovima i ulicama nudili su niz sadržaja, izložaba, koncerata, predavanja, predstavljanja, gastro-enoloških doživljanja, a Hrvatski dan bio je upravo spomenuti program u «Tanacovoj» organizaciji **Dobro došli, naši mili gosti!** Od ranog jutra čekali su se gosti, s njima se išlo u razgledanje grada Pečuha i njegovih kulturnih znamenitosti, brinulo se o smještaju, odmoru, sendvičima, večeri, družilo se i razgovaralo.

Svi zajedno na pozornici

Festivalu je sudjelovalo šest društava, naime neka su zbog otežanoga prijelaza granica (izbjeglička kriza) otkazali dolazak. Mimohod je krenuo s Kossuthova trga, prema glavnome gradskom Széchenyijevu trgu do Trga Dom gdje su se s kratkim programom u poslijepodnevним satima predstavili sudionici Festivala kako bi gala program bio održan navečer na otvorenoj pozornici Trga Dom. Tom programu slijedila je plesačnica koja je okupila mnoštvo zainteresiranih u srcu grada.

Festivalu je sudjelovalo Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Ognjišta“ iz Lug-Brankovića (Općina Žepče), osnovano 1994. godine radi očuvanja kulturne baštine žepačkoga kraja. Iza sebe društvo ima brojne nastupe širom Bosne i Hercegovine, Hrvatske i ostalih europskih zemalja. Društvo već 18 godina organizira smotru folkloru pod nazivom „Dani miholjskog ljeta“. Predstavili su se sa svatovskim običajem „Prošnja mlade“. Kukijski KUD „Ladislav Matušek“ osnovao se 2000. godine s 14 članova. Cilj mu je prije svega očuvanje i predstavljanje mjesne i općenito baranjske baštine. Godine 2007. broj članova, ali i KUD-ov repertoar se proširio. Iz susjednih bošnjačkohrvatskih naselja, ali i iz Pečuha – u okviru semeljškoga društva „Dubrava“ – učlanile su se djevojke, snaše i momci, koji su sa svojim plesom obogatili program zbora. KUD «Radinje» iz Siče njeguje običaje, govor kao zaštićeno kulturno nematerijalno dobro, pjesme i kola svojega slavonskoga kraja. Društvo je utemeljeno 1988. godine, danas broji 48 djelatnih i 20 podupirućih članova. Djeluje u nekoliko skupina. Društvo je osnivač županijske dječje smotre folkloru pod nazivom «Mi smo djeca vesela», te županijske smotre folkloru «Županija igra i pjeva». Predstavili su se s izvornim običajem «Čijala». Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Brda – Izbično osnovano je 2007. poradi očuvanja, ostvarivanja i unapređivanja kulturno-umjet-

ničke djelatnosti. Broji 50-ak djelatnih članova, a svoje aktivnosti ostvaruje kroz različite sekcije. Društvo je organizator kulturno-zabavne i športske manifestacije «Izbičijade» koja se održava svake godine na Izbičkome polju. Društvo se predstavilo s koreografijom hercegovačkih plesova i pjesama. Folklorni ansambl Broda (do 1990. RKUD «Đuro Đaković») utemeljen je 1948. Uz folklornu baštinu svoje regije Slavonije, njeguje folklor svih krajeva Hrvatske. U novije vrijeme svoj program obogatio je starogradskim i salonskim plesovima s kraja devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća, koji su se plesali u Slavonskome Brodu i šire. Ansambl je prepoznatljiv po stilske pjevanju i izvornim vlastitim narodnim nošnjama folklorne baštine koju predstavlja. Okuplja približno 300 članova raspoređenih prema dobi u folklorne skupine i glazbenu sekciju (pjevačke skupine i tamburaški sastavi). Za ovu priliku Folklorni ansambl Broda predstavio se sa svojim ansablom veterana koji su otplesati i otpjevali pjesme i plesove s Korduna. Naravno, kao i uvijek, oduševljenje publike izazvao je nastup domaćina KUD-a Tanac i njegova pratećeg orkestra. Izveli su nadasve omiljenu koreografiju voditelja Društva Józsefa Szávaija «Podravski svatovac».

Dan prije, u sklopu događanja vezanih za međunarodni Festival **Dobro došli, naši mili gosti!**, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoje otvorena je fotoizložba iz «Tanacove» zalihe pod naslovom Baranjske hrvatske narodne nošnje. O izloženim fotografijama govorila je etnografkinja, članica KUD-a Tanac Mirjana Bošnjak. Uz Tanac podupiratelji međunarodnog Festivala **Dobro došli, naši mili gosti!** bili su Nacionalni kulturni fond, pečuška Hrvatska samouprava, Samouprava Baranjske županije, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Zajednica podravskih Hrvata.

Branka Pavić Blažetin

U organizaciji Međunarodne umjetničke Udruge Total Art, u prostorijama Galerije Király smještenim u Ulici Király na broju 24 već drugu godinu zaredom priređuju se manifestacije poradi promicanja narodnosnih zajednica koje žive u Pečuhu. Svaki mjesec nizom sadržaja na mađarskom jeziku i većinskom narodu predstavljaju se «s njima živući sugrađani». Niz tih predstavljanja nosi zajednički naziv u 2015. godini: Baranyai Nemzetiségi Körkép. Jedno je to od polja u kojem svoje mjesto drugu godinu zaredom traži Udruge Total Art. Ovogodišnji mjesec rujna bio je u znaku baranjskih Hrvata. Započeo je svečanim otvaranjem 28. kolovoza. U programu svečanog otvaranja predstavio se salantski KUD Marica, pjevali su i svirali na dudama Richárd Patkós, a na tamburi Franjo Dervar, predstavili su se šeljinski i martinački tamburaši (učenici). Nazočne je pozdravio HDS-ov predsjednik Ivan Guggan. Otvorena je i izložba o podravskim, šokačkim i bošnjačkim Hrvatima. Nju je otvorio parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Mišo Hepp. Narodne nošnje, fotografije, lutke, panoji s fotografijama, dokumenti. Dana 5. rujna predstavili su se šokački Hrvati iz Mohača. Kuhao se grah u glinenim loncima, kušala se vina Vinske kuće Planina, György Prókai rezbario je larfe, svirao je Mladi orkestar Čitaonice mohačkih Šokaca. Đuro Jakšić također je pokazao kako nastaje strašna maska mohačkih bušara, a izradbu glasovite mohačke crne keramike predstavio je László Lakatos, plesalo se uza Stipu Bubrega, voditelja KUD-a Čitaonice mohačkih Šokaca. Dana 12. rujna etnologinja Mira Bošnjak s pomoću članica Ženskoga pje-

Šarolikost hrvatske kulture u Baranji

„Biseri književnosti Hrvata u Mađarskoj“, predavanje dr. sc. Stjepana Blažetina

vačkog zbora Augusta Šenoae predstavila je tipove narodne nošnje hrvatskih etničkih skupina koje žive u Baranjskoj županiji, a saznali smo kako se izrađuju čarape s bobicama i tkanje. Dr. sc. Stjepan Blažetin 18. rujna govorio je o istaknutim književnicima podravske, šokačke i bošnjačke Hrvata u predavanju naslova «Biseri književnosti Hrvata u Mađarskoj». Intermedijalno predavanje obogaćeno je nastupom martinačkoga Ženskoga pjevačkog zbora «Korjeni» i Orkestrom Podravka te interpretacijom stihova u izvedbi Slavena Vidakovića.

Međunarodna udruga Total Art ima stalnu izložbu «Povijest pečuške animacije» u Ulici Király 24, u galeriji koja od svog otvorenja 16. kolovoza 2013. posjetiteljima ovoga skromnog prostora doča-

rava proizvodnju crtanih filmova i priča o povijesti pečuških animatora. Cilj je udruge potpora mladim umjetnicima, prikaz izložbenih instalacija njegovanje i popularizacija mjesne i narodnosne kulture. Kao svoj istaknuti cilj Udruge planira uspostavljanje čvrstih kulturnih veza s narodnostima koje obitavaju u Mađarskoj i Pečuhu, te osiguravanje mogućnosti predstavljanja kulture narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Tako je Udruge Total Art od svibnja 2014. godine predstavila narodnosne zajednice koje žive u Pečuhu, kroz seriju priredaba naslova «Pécsi Nemzetiségi Körkép» kako bi 2015. godina narodnosti nastavila predstavljati u svojim prostorijama kroz niz priredaba «Baranyai Nemzetiségi Körkép». Tako će se u 2015. godini predstaviti sve narodnosne zajednice u Mađarskoj, njih 13, kaže mi u ime Udruge Ilona Roznyai.

Branka Pavić Blažetin

Mira Bošnjak predstavila je tipove narodne nošnje, a saznali smo kako se izrađuju čarape s bobicama i tkanje.

Trenutak za pjesmu

USPOMENE

Jenas sam ostavio
 Sedam zrelih jabuka
 Da uvenu na granama,
 Neuzbrane. A kad bi večer
 Raširila crna krila,
 Grlio sam, pod jabukom,
 Djevojku, i šaputao
 O uštapu koji viri
 Iza bijelih oblaka.

Dragutin Tadijanović

Marija Gorica ponovo pogostila Gradišćance

Gradišćanska delegacija prvi put je gostovala u majušu u Mariji Gorici, kraj Zaprešića, prvenstveno s ciljem da se i zadnja gradišćanska škola, ka dovidob nije imala partnera, konačno poveže s jednom odgojno-obrazovnom ustanovom u staroj nam domovini. Marijagorički prijatelji pak su onda u juniju primljeni u Kisegu i Hrvatskom Židanu. Iako je potom slijedilo ne tako dugo ljeto, 2. septembra, u srijedu, za Brigovićevom izložbom u Zagrebu, znova su nas dočekali stari i novi prijatelji u dragom nam naselju, koje nam se potkralo pod kožu i zavolj preskrajne gostoljubivosti domaćinova i diboke ljubavi prema Gradišćanskim Hrvatima.

će biti vrijeda prikdana na hasnovanje, a u crikvi Blažene Dvice Marije zaglušala je i židanska tambura u pratnji najlipše marijanske jačke «Zdrava, Diva, svih milosti puna...». Uz cijelu torbu vridnih i prekrasnih darov općine, mjesni dušobrižnik Stjepan Barić svakomu gostu je darovao bogato ilustriranu Obiteljsku bibliju od 384 stranice na hrvatskom jeziku, za ki poklon karkoja rič je kratka za zahvalu. Još jednoč je bilo preteško lučenje od prijateljev, ali kad se zna da na ponovno spravišće nećemo morati dugo čekati, onda se to podnosi laglje. Naime, 3. oktobra, u subotu, školari, roditelji i staremajke putuju s učiteljicama na poziv Osnovne škole Ante Kovačića na Dane kruha, a još ov misec će se i u dokumentu zapečatiti novo partnerstvo med Hrvatskim Židanom i Marijom Goricom.

Tiho

Načelnica Marica Jančić pozvala je goste k obilnomu stolu u Ladanjskom raju, a nisu bili zaman doprimljeni tamburaši «Židanci», sve do kasne ure se je jačilo i zabavljalo, što je snimio po novoj profesiji, kamerman, dosad u Gradišću poznati koreograf Nenad Breka. Gradišćanska delegacija drugi dan je još pohodila Općinski stan Marije Gorice, novu športsku dvoranu ka

Marica Jančić, načelnica naselja Marije Gorice, Dragan Fucin, naš strastveni svirač, i Stjepan Barić, tamošnji dušobrižnik

Bogatstvo...

Člani Tamburaškoga sastava „Židanci“

Duhovna obnova u Budimpešti

„Blaženi milosrdni, oni će zadobiti milosrđe“

Otac Mihovil Filipović

Ususret Svjetskome danu mladeži, koji će biti u lipnju 2016. godine u Krakovu, te po zamisli vjeroučiteljice budimpeštanske Hrvatske škole Jelice Kőrösi, i u suorganizaciji Hrvatske crkvene zajednice u Budimpešti, Hrvatske samouprave XV. i VII. okruga, u prostorijama budimpeštanskog HOŠIG-a i obližnje kapele sv. Stjepana kralja od 24. do 27. rujna održana je duhovna obnova pod skupnim naslovom „Blaženi milosrdni, oni će zadobiti milosrđe“. Duhovnu obnovu peti put vodio je otac Mihovil Filipović, misionar monfortanac Družbe Marijinih misionara. Uz njega bili su i braća iz Splita Lordan, Tonči, Mirko i Lovro, koji su priopćili svoja svjedočanstva te gitarom i pjesmom pridonijeli duboko produhovljenom ozračju. Tijekom ovih dana družila se, molila, klanjala i pjevala ta hrvatska zajednica od dvadesetak vjernika. Oni su poput kapi vode u suhoj pustinji upijali riječi oca Filipovića, čovjeka koji je osjetio potrebu za molitvom budimpeštanskih Hrvata, čovjeka koji je svojim iskrenim osmijehom na licu vodio predavanja o Božjoj ljubavi.

„Bog te voli“, možda je težnja duhovne obnove povjerovati u te riječi i osjećati tu ljubav. A izvor je svega toga vjera. Jer kako

reče otac Filipović, duhovna je obnova jedan od putova da otvorimo svoje srce Bogu i da poprimimo Božju ljubav. A Božja je ljubav Duh Sveti, koji nam pomaže razumjeti to što jesmo i smisao našega života. Pomaže nam živjeti u skladu, ne samo s prirodom i okolišem nego i s različitošću zajednice. Jer Bog je stvorio svakog osobno. Ljubav je ta mudrost koja tu različitost zna spojiti u jedno, poput šarolikog mozaika. Duh Sveti nam pomaže otkriti svoje mjesto i ulogu u svemu tome.

U molitvi

Često smo čuli kako trebamo živjeti ponizno. A što zapravo znači biti poniznim? Kako nam objašnjava otac Filipović, živjeti ponizno znači živjeti u istini. Mnogi loše shvaćaju poniznost jer misle da trebaju spustiti pogled i gledati u pod. Isus i Majka Božja jesu ikone poniznosti, koji su pjevali Bogu i slavili Gospodina. Ponizan je onaj koji živi svoju pravdu, svoju istinu, i to s Bogom, jer on je izvor ljubavi. Ne možemo živjeti u zajedništvu bez poniznosti i ljubavi. Na tome putu svi smo mi Božji poslanici i sami trebamo prepoznati koje je naše poslanstvo. Čovjek dobivene informacije treba produbljivati u sebi, i upitati se što oni znače za njega, i kako ga mogu ispuniti. Trebamo otkriti svoje dostojanstvo, jer to nas čini slobodnim. Jedna od Božjih i čovjekovih osobina, kojega je stvorio na svoju sliku i priliku, jest sloboda u ljubavi.

Pratila se priča o ljudskim sudbinama i o susretima, o svjedočanstvima djece i odraslih. Iz dana u dan, pri svakom susretu, molitvi i pjesmi ta zajednica postala je sve otvorenijom, opuštenijom i prisnijom. Samo žaliti mogu svi oni koji se nisu pridružili. Nezaboravan susret, nezaboravno jedinstvo duše naše.

Duhovnu su obnovu novčano podupirali Hrvatska državna samouprava, Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska samouprava V., VII., XI., XII., XV., XIX. i XXII. okruga te erčinska Hrvatska samouprava.

Za zahvalu svima donosim ulomak iz Pavlove poslanice, „...dobrostitva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo...“

Dio sudionika duhovne obnove

Kristina Goher

Spravišće prijateljskih naselj u Koljnofu

Koljnof je pred kratkim kot pravi domaćin dočeka još i tri delegacije, iz Kiseljaka (Bosna i Hercegovina), iz grada Kaštela i grada Zapešića, prilikom spravišća prijateljskih naselj. Slični sastanak je organiziran jur početkom ljeta u našem Gradišću, ali zbog vrimenskih preprekova to nije bilo moguće održati u punom sastavu. Ovu put, od 11. do 13. septembra, bogati i sadržajni program je sastavljen za goste sa strane dr. Franje Pajrića, predsjednika Društva Hrvati, u kom je bilo zabave, izleta, bicikljanja, ali i stručne diskusije.

U zastupništvu Kiseljaka, Zapešića i Kaštela ter Koljnofa njih dvadeset i pet ljudi je najprlje nazočilo na djelatnom sastanku u mjesnom domu kulture da se razgovara o mogućim plani, perspektiva i okviru suradnje u četverokutnom prijateljstvu. Potom su svi diozimatelji pohodili nedavno otvoreni Etnomemorijalni i informacijski centar, koji odsad funkcionira kot i logistički centar za svakarčkova kulturno-umjetnička društva ka želju nastupati u našoj regiji. Svi gosti su pohvalno koracali i u informacijskom vrcaku slušajući Pajrićevo predavanje o Gradišćanski Hrvati. – Grad Kiseljak s kojim smo potpisali ugovor o suradnji pred četirmi ljeti, svenek nas je mogao pozvati na takov prijateljski skup – rekao nam je Franjo Grubić, načelnik Koljnofa i nastavio: – Nam ovi ljudi nisu tudji, mi se poznajemo zdavno, samo oni još nisu bili u Koljnofu. Ova im je prva prilika za gostovanje ispala jako dobro, pokidob nam je to uspjelo ljetos lipim danom povezati. A naše koljnofsko srce je dosta veliko, ima u njemu još mjesta iako smo povezani već od 30 ljet s Buševcem, Gračanci i Bibinjem, a mi prik prijateljjev samo se obogatiti znamo – istaknuo je koljnofski liktar. Otpodne smo svi najprlje pozvani u koljnofsku Goru do Matine kuće i vidikovca, a dalo se je kušati i ovoljetno slatko grojze. Potom smo svi sjeli na bicikl i dotekerili do bivšega željeznoga zastora, probali različite sorte vina u pivnici Atila Pajrića, strefili se s koljnofskim drivorezbarom Ferencom Taschnerom i tiralu bicikl

do Hascendorfa. – Radujemo se što smo danas u Koljnofu i što smo uključili vaše naselje u naše projekte – povidaio je Mladen Mišurić-Ramljak, načelnik Kiseljaka, i istaknuo: – Od potpisivanja suradnje prijateljstva mi smo ostvarili već važne kulturne projekte. Od povijesnoga grada Bobovca je krenulo putovanje «Po staza naših starih», u travnju koljnofski školari su bili kod nas u posjetu tjedan dana, a dogodine će naša djeca boraviti u Koljnofu. Bit svega je da naše vrijeme lagano prolazi, ali ono što smo postavili, naša djeca nose dalje da ovo prijateljstvo još traje niz godina. Mi smo slični kao i vi jer grčevito se moramo boriti u Bosni da očuvamo hrvatski jezik, kulturu i nacionalni identitet.

Vesela trgadbena povorka na koljnofski ulica skupa je razveselila gledatelje med kimi je bio i zapešićki gradonačelnik Željko Turk. – Veselim se da sam danas ovdje i zbog toga što u krugu oko moga grada Zapešića ima bezbroj prijateljstva s gradišćanskim Hrvatima. Šenkovec, Brdovec, Marija Gorica tradicionalno održavaju prijateljske odnose, a

zapešićka delegacija je prvi put došla u Koljnof, i više sam nego siguran da je ovo bilo prvi, ali ne i zadnji put. Zapravo nije bitno kako i na koji način dođeš do Hrvata, do kulture, do tradicije, bitno je da dođemo da dijelimo to zajedno ili bližu ili daljnju zajedničku povijest i svakako i sadašnjost, a bitno je i to da na neki način stvorimo uvjete za budućnost i za opstojnost hrvatskoga naroda. Na kraju krajeva Koljnof i nije daleko od Hrvatske, to je nepunih 300 km, ako se ne varam, i siguran sam da će neki oblik novoga prijateljstva, druženja, prije svega, vjerujem, u obrazovnom i kulturnom segmentu doći više do izražaja – istaknuo je zapešićki poglavar. Nedilja s kratkim posjetom Šoprona, svetom mašom u mjesnoj Hodočasnoj crkvi i razgledavanjem Esterházyjevoga dvorca gvišno će ostati u lipom spominku svim gostom, uprav tako, kako je rekao Zoran Bonacin, dogradonačelnik grada Kaštela. – Vraćam se u Dalmaciju pun emocija, stvarno sam skupio dovoljno pozitivne energije i ja sam zaista zadivljen s koliko snage, volje i s koliko želje se nastoji održati hrvatski narod ovdje, zaista moj naklon do poda. Pozvao sam «Po staza naših starih» da za dvije godine kreću iz kolijevke hrvatske državnosti, iz Kaštela, gdje je prvi pisani pravni dokument u kojem se u pisanom obliku prvi put spominje u hrvatskoj povijesti ime Hrvata. Tako da nastavak slijedi...

Dr. Franjo Pajrić je mobilizirao goste.

Timea Horvat

Hrvatski dan u Križevcima

Hrvatski dan u Križevcima, koji se priređuje već redovito, ove je godine bio 12. rujna. Organizator je Dana bila tamošnja Hrvatska samouprava uz potporu Seoske samouprave. Na priredbi se u tome podravskom selcu okupilo mnoštvo gostiju koji su došli iz okolnih hrvatskih naselja. Program je započeo u prijedopodnevim satima svetom misom u mjesnoj crkvi. Nju je služio martinački župnik Ilija Ćuzdi.

Sveta misa u mjesnoj crkvi

Priredbi je među ostalima nazočio Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te predsjednici hrvatskih samouprava okolnih naselja. Nakon mise nazočni su krenuli prema seoskome groblju gdje je bila komemoracija i počast kod križa. Hrvatski je dan nastavljen na dvorištu doma kulture gdje su organizatori goste, sudionike programa i stanovništvo

sela čekali objedom i glazbom orkestrom iz Hrvatske. Program je otvorio načelnik sela Franjo Barić. U pozdravnom je govoru istaknuo važnost suradnje Seoske i Hrvatske samouprave, te druženje stanovništva. Nakon njega prvi gost na pozornici bio je János Máté, pjevač iz Budimpešte, koji je sudjelovao u poznatoj emisiji X-Faktor. Publika je mogla čuti od njega pjesme koje je pjevao i u emisiji. Ovaj svoj nastup

Počast kod grobljanskoga križa

ponudio je načelniku stoga se njegov menadžer veže uz ovaj krajolik. Nakon glazbe glavnu je ulogu preuzeo ples, na pozornici je slijedio pečuški KUD Tanac. Za ovaj dan su pripremili dugačak program, radi što bolje zabave publike.

KUD Tanac osnovan je u listopadu 1988. godine u Pečuhu, na poticaj Józsefa Szávaija i Miše Šarošca od skupine mladih iz okolnih hrvatskih sela. Prvi je cilj KUD-a uvijek bio prikupljanje, čuvanje i prikaz hrvatske narodne baštine (posebno plesa), a također i plesova naroda susjednih zemalja. Cilj je skupine predstavljanje prikupljene plesne građe s takvom vjerodostojnošću i da ih publika primi i u najmanjemu hrvatskom naselju, jednako kao na najvećim profesionalnim festivalima u Pečuhu, Zagrebu ili Budimpešti. U tijesnom su odnosu s okolnim hrvatskim selima, većina još uvijek živi tamo, a dolaze u Pečuh na probe. Uvijek naglašuju da su najčešće nastupali u hrvatskim selima, a takvi su im nastupi, poput ovoga na Hrvatskome danu u Križevcima, najdraži. Dan je završio druženjem uza svirku hrvatskog orkestra s pjevačem Franjom Barićem.

Luca Gažić

KUD „Podravina“ nastupio je na tradicionalnome „Hrvatskom kiritofu u Beču“, u tzv. Pemskom Prateru. (Foto: Hrvatske novine)

Mala stranica

Svjetski dan učitelja

Svjetski dan učitelja obilježava se svake godine 5. listopada. Taj je dan prigoda da se pokaže kako se rad učitelja i nastavnika cijeni kao iznimno važan za ukupan razvoj društva. Nakana je obilježavanja Svjetskog dana učitelja dati potporu nastavnicima u njihovu obavljanju odgovorne zadaće i izvući ih iz anonimnosti te naglasiti važnost njihove profesije i obrazovanja čiji su oni nositelji. Zbog toga se taj dan obilježava u više od sto zemalja svijeta. Proglasio ga je UNESCO 1994. u spomen na taj datum 1966. godine kada je potpisana Preporuka o statusu učitelja. Vrsno obrazovanje pruža nadu i obećanje boljega životnog standarda.

Znate li

Pipi Duga Čarapa „napunila je” 70 godina

Pipi Duga Čarapa svjetlo dana ugledala je u Švedskoj 1945. godine kada je književnica Astrid Lindgren priču o Pipi Dugoj Čarapi izmislila kako bi zabavila svoju bolesnu kćerku Karin. Ona nosi čarape različitih boja, haljinu koju je sama sašila, njezina je majka u nebu s anđelima, a otac je kralj u Južnome moru. Živi sama u vlastitoj kući, odnosno zajedno s majmunčićem Gospodinom Nilsonom i konjem. Pokraj nje stanuju Anika i Tomi kojima više nikada nije dosadno otkada su upoznali svoju novu susjedu. Do danas su knjige o Pipi prevedene na 70 jezika i prodane u oko 66 milijuna primjeraka. Samo u Švedskoj snimljeno je više od 40 filmova sa sedam različitih glumica, a svakako vrijedi napomenuti da je s Pipi snimljeno i nekoliko televizijskih serija.

Književni kutak

Književni kutak

Dragutin Tadijanović

Da sam ja učiteljica

Izmeđ dasaka dvorišne ograde
Gledam vojsku kako ide u korak:

Puceta, sjajna, žuta, u suncu blistaju;
Sviraju trublje, žute, sjajne, svinute;
Udara bubanj i žuti poklopci:
Prolazi banda... Na bijelcu oficir.

Ej, da se smijem popet na ogradu!
Lako ti je gospodični učiteljici:
Ona dođe ranije nego obično,
Visoko stane na školske stube... i vidi sve.

Rano dođe da nama ne da vojsku gledati.
A ja da sam učiteljica... pustio bih djecu pred školu:

Gledajte, djeco! A poslije ćete sjesti uokrug
I svaki će pričati šta je vidio.

A naša učiteljica, da! samo rekne odozgo:
U razred!... Koji prvi čuje, glasno zavikne:
U razred! U razred!... I svi odmah trčimo
Kao da nas čeka med, a ne računica.

Svima bi nam bolje bilo...
Da sam ja učiteljica!

VIII. Kulturološki susret Zrinskih u Mlinarcima

Pomurska i donjomeđimurska naselja radi očuvanja spomena obitelji Zrinskih i utvrde Novi Zrin 2007. godine potpisali su sporazum o održavanju Kulturoloških susreta Zrinskih. Susreti spajaju sva naselja koja njeguju spomen na tu obitelj, od Legrada, Donjeg Vidovca, Donje Dubrave, Belezne, Kerestura, Mlinaraca, Zakona (Zákányfalu), Tiloša do Mlinaraca. Domaćini su ovogodišnjih Kulturoloških susreta bili Mlinarci, 26. rujna, prilikom kojih se okupilo mnoštvo žitelja s obje strane granice kako bi sudjelovali sadržajnim predavanjima vezanim za Zrinske, odnosno na kulturnom programu.

Vladimir Kalšan govori o obitelji Zrinskih.

Mlinarački načelnik Stjepan Vuk

u svom govoru istaknuo značenje Nikole Zrinskog, pjesnika, političara, koji se podjednako zalagao za Mađare i Hrvate, čiji lik može biti uzor i u današnjim vremenima. Vladimir Kalšan, ravnatelj čakovečkoga Muzeja Međimurja, upoznao je okupljene s podrijetlom i djelovanjem obitelji Zrinskih na području Međimurja, odnosno o značenju utvrde Novi Zrin, a dr. József Padányi, profesor na Nacionalnom sveučilištu za državne službe u Bu-

dimpešti, predstavio je istraživanja, arheološka iskopavanja provedena na mjestu nekadašnje utvrde Novi Zrin koja je vodilo upravo Sveučilište. Zahvalio je na pomoći raznih organizacija i općina, te ih zamolio za daljnju pomoć, naime još mnogo toga nije otkriveno. Kulturni program Kulturološkog susreta obogatila su mnoge kulturne udruge, legradski KUD Zrin predstavio je običaje svoga kraja, kulturna društva iz Donjeg Vidovca i Donje Dubrave prikazali su izvorni narodni ples svoga mjesta. Keresturski Pjevački zbor Ružmarin obradovao je publiku s hrvatskim i mađarskim narodnim pjesmama. Članice mlinaračkoga Pjevačkoga zbora prikazale su mađarske i makedonske plesove, a i ostala naselja, Belezna, Zakon i Tiloš, pripremila su se s plesnim koreografijama i spletom pučkih popijevaka. Program su obogatili i puhači budimpeštanske Vojne akademije i tiloške mažoretkinje. Cjelodnevnu manifestaciju okončao je koncert međimurskog Pisofkejka koji su svirali mnoštvo hrvatskih melodija, na radost mlađih i starijih naraštaja. Sastav čine: Zvonimir Dravec (gl. vokal), Željko

dimpešti, predstavio je istraživanja, arheološka iskopavanja provedena na mjestu nekadašnje utvrde Novi Zrin koja je vodilo upravo Sveučilište. Zahvalio je na pomoći raznih organizacija i općina, te ih zamolio za daljnju pomoć, naime još mnogo toga nije otkriveno. Kulturni program Kulturološkog susreta obogatila su mnoge kulturne udruge, legradski KUD Zrin predstavio je običaje svoga kraja, kulturna društva iz Donjeg Vidovca i Donje Dubrave prikazali su izvorni narodni ples svoga mjesta. Keresturski Pjevački zbor Ružmarin obradovao je publiku s hrvatskim i mađarskim narodnim pjesmama. Članice mlinaračkoga Pjevačkoga zbora prikazale su mađarske i makedonske plesove, a i ostala naselja, Belezna, Zakon i Tiloš, pripremila su se s plesnim koreografijama i spletom pučkih popijevaka. Program su obogatili i puhači budimpeštanske Vojne akademije i tiloške mažoretkinje. Cjelodnevnu manifestaciju okončao je koncert međimurskog Pisofkejka koji su svirali mnoštvo hrvatskih melodija, na radost mlađih i starijih naraštaja. Sastav čine: Zvonimir Dravec (gl. vokal), Željko

Zastava kulturoloških susreta

Sabolić (bas gitara, vokal), Darko Potočnik (bubnjevi), Marko Novak (klavijature, vokal) i Nikola Milosavljević (el. gitara, vokal).

Pisofkejk je u biti američka istoznačnica za „ma to ćemo odraditi od šale“ ili „to za nas nije nikakav problem“. Inače, u doslovnom prijevodu s engleskog pisofkejk znači „komad torte“. Bila je to prava hrvatska veselica za pomurske Hrvate uz voljene uspješnice, hitove hrvatske glazbene scene, od Novih fosila do Mejaša.

beta

Kulturološki susret okupio je mnoštvo slušatelja.

Prva gradišćanska trgadbena fešta u Koljnofu

Na tlu Gradišća prvi su Koljnofci mulatovali prilikom trgadbe. Iako grojze kroz još do 12. septembra, subote, nije bilo svagdir pobrano u Gori, Tome Pajrić, u ulogu kišbirova, bubnjevanjem je dao znak brojnim veseljakom otpodne na to da se gane trgadbena povorka. Traktori, konji, maškaraši, dica i odraščeni svi su jačkom, halaburom, vinom i žganom zvali po seoski ulica stanovnike i njeve goste na Glavni trg. Janjetina, svinjetina, gulaš i riblja supa su svakomu bili po volji, a gdo je htio tancati i obrnuti se u valceru, mogao je to napraviti sve do jutra pod šatorom na mužiku prlje ugarskoga benda, potom pak famoznoga Bondersölja.

Tiho

VRŠENDA – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Vršende, 3. listopada organizira se susret hrvatskih crkvenih zborova i otvaranje stalne izložbe u povodu tisućite obljetnice prvoga pisanog spomena naselja Vršende. U 9.30 sati je sveta misa na hrvatskom jeziku, koju slijedi program zborova uz predavanja iz povijesti sela Vršende. Nastupaju pjevački zborovi iz Dušnoka, Kozara, Harkanja i Kulinja. Predavanje će održati dr. sc. Stjepan Blažetin: Nadgrobni spomenici iz Vršende i dr. sc. Jakša Ferkov: Šokci u Vršendi. U 11.30 sati je otvaranje stalne izložbe u Šokačkoj čitaonici.

KOLJNOF – U organizaciji Koljnofskoga hrvatskoga društva, od 3. do 6. septembra, bilo je već od četrdeset Koljnofceva na putu. Zanimljivo putovanje je peljalo Gradišćance kroz Kiseljak u Bosni i Hercegovini, koji grad je stupio u kontakt s Koljnofom pred četiri ljeta i opvut je pogostio drage goste ter je je peljao po varošu, predstavljajući im njeve znamenitosti i vridnosti. Nijedna gradišćanska delegacija ne more mimoći u Bosni i Hercegovini lipote Mostara, ni vjersko spravišće u Medjugorju, tako da i te dvi štacije su bile obavezno vrižene u program. Četverodnevni izlet peljao je prik Bibinja, kade su Koljnofce s obilnim stoli i druženjem čekali domaćini, stari prijatelji i poznaniki, a bilo je vrmena pravoda i za posjet jednom od najlipših dalmatinskih gradova, Zadru.

Razvoj biciklističke staze u Baranji i Šomođu

Završena je izgradnja nove biciklističke staze u južnoj Baranji koja spaja naselja i mjesta gdje održavaju razne priredbe u Podravini, obavijestila je u utorak MTI Regionalna samouprava Baranjske županije. Prema objavi, zahvaljujući potpori Europske unije od 400 milijuna forinta, biciklisti se mogu koristiti 114 kilometara dugom cestom od Harkanja do Tomašina, koja pokazuje suvremene vrijednosti ove regije. Pokraj biciklističke staze izgrađeno je 12 odmorišta i na pet mjesta mogu se posuditi električni bicikli. Naglašuje se da je to ulaganje dio projekta „Ős-Dráva” usmjerenog na razvoj Ormansága, koji je najsiromašnija regija države. (MTI)

PUSTARA – Hrvatska samouprava naselja Pustare i Mlinaraca 3. listopada organizira Berbenu povorku. Organizatori najavljuju okupljanje kod pustarskoga nogometnog igrališta u 13 sati, odakle će povorka krenuti u Mlinarce u 13.30 sati. Nakon posjeta vinogradu Šandorici, družine će se sastati kod pustarskoga doma kulture, gdje će biti priređen kulturni program. U večernjim se satima priređuje zabava, na kojoj će svirati Glazbena grupa „Gaga”.

PETRIBA – Seoska i Hrvatska samouprava 10. listopada priređuju Festival tradicionalnih hrvatskih svatova. Tijekom Festivala predstavljaju se nekadašnji svatovski običaji i svatovska jela. Program počinje u 16 sati okupljanjem kod doma kulture, a zatim kreće povorka po selu. Po povratku u dom kulture prikazuju se svadbeni običaji. Organizatori svakoga srdačno očekuju.

ERČIN – Hrvatska samouprava toga grada u subotu, 3. listopada, s početkom u 20 sati u domu kulture priređuje Racki bal, koji je s naramkom, ali za vrijeme bala otvoren je bife. Svira lovranski Orkestar Selo.

ALJMAŠ – Hrvatska samouprava, Rimokatolička župa i Bunjevački «Divan klub» 10. listopada suorganiziraju Spomendan biskupa Ivana Antunovića i hrvatskoga pjesnika Ante Evetovića Miroljuba te Susret hrvatskih crkvenih zborova. Program počinje u 15 sati polaganjem vijenaca kod spomen-ploče i poprsja. Slijedi misno slavlje na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi, s početkom u 16 sati. Nakon mise priredit će se prigodni koncert crkvenih zborova: Kalača, Baja, Dušnok, Kačmar, Aljmaš, Santovo i Bizovac (Hrvatska). Od 19 sati u prigodnome kulturnom programu sudjeluju: HKUD «Zora» Aljmaš, Pjevački zbor Bunjevačkog «Divan kluba» i Orkestar zaklade harmonikaša iz Madarosa. Program završava Hrvatskim balom koji će se prirediti u gostionici «Žuto ždrijebe» (Sárga Csikó Étterem), a već po običaju, za dobro raspoloženje pobrinut će se garski TS «Bačka». Ulaznice s večerom po cijeni od 2200 forinta mogu se naručiti telefonom na 06-70/388-71-98 ili 06-30/466-52-60, odnosno kupiti 6. listopada od 18 do 19 sati u aljmaškom domu kulture.

Donatorska večer

Svi za Zrinka

Filež, 16. 10. 2015. 19:00 Selska dvorana

Ulaz: dobrovoljni dani

Sve prikupljeno se prik daje Udruzi **dragovoljaca i veterana** Domovinskog rata **Primorsko-goranske županije**, ka se brine oko svojih kotrigo. Donatorska večer se organizira povodom 20. obljetnice Vojno-redarstvene operacije Oluja. Moto priredbe nam je dao Zrinko Kaurin, študenat iz Bakra, ki je rođen u ljetu Oluje, pred 20 ljet i, nažalost, pred kratkim izgubio svoju borbu za život protiv teškog betega, ali nas je on povezo i ujedinio u ovoj akciji u kojoj Gradišće diše skupa s Hrvatskom!

Glavni organizator: **HKD u Gradišću** u suradnji s **Društvom Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Hrvatskim Savezom iz Slovačke**

Nastupaju grupe iz cijeloga Gradišća (Austrija, Ugarska, Slovačka):

Folklorno društvo „Graničari“ iz Fileža, Klapa Vrime, TS Koprive, Čunovski bečari, TS Mjenovske Iole, ŽTS Rouge, TS Bondersölj i Klapa Staro vino i iznenađenje iz Hrvatske.

Ostale informacije na Facebooku **Svi za Zrinka**

Skupa smo jači!

BUDIMPEŠTA - Hrvatska državna samouprava poziva na druženje u sklopu priredbe **CRO TOUR '15 I. Hrvatska biciklijada**. HDS pokreće priredbu u nadi kako će CRO TOUR biti tradicionalna priredba Hrvatske državne samouprave. Cilj je biciklijade da obiđemo naša hrvatska naselja i posjetimo znamenitosti te naše ljude.

Prvi CRO TOUR tijekom tri dana obuhvaća:

1. dan, 2. listopada (petak) – Predviđena dužina vožnje iznosi 98,6 kilometara. Biciklisti će se kretati rutom: Kemlja – Bizonja (22,4 km) – Bizonja – Halbtorn (25,3 km) – Halbtorn – Fertöd (32 km) – Fertöd – Koljnof (18,9 km).

2. dan, 3. listopada (subota) – Predviđena dužina vožnje iznosi 38,5 kilometara. Biciklisti će se kretati rutom: Koljnof – Filež (12,5 km) – Filež – Unda (8 km) – Unda – Prisika (14,5 km) – Prisika – Hrvatski Židan (3,5 km).

3. dan, 4. listopada (nedjelja) – Predviđena dužina vožnje iznosi 56 kilometara. Biciklisti će se kretati rutom: Plajgor – Kiseg (3,5 km) – Kiseg – Narda (22 km) – Narda – Gornji Četar (4,5 km) – Gornji Četar – Hrvatske Šice (4,5 km) – Hrvatske Šice – Petrovo Selo (10 km). Prijevoz je bicikla organiziran i besplatan. Biciklisti se mogu i samostalno prevesti svojim autima do odredišta. Vozi se po gradskim i prigradskim ulicama, biciklističkim stazama, pa se svi sudionici moraju pridržavati prometnih pravila i uputa za bicikliste. Obvezatna zaštitna oprema za sudjelovanje jest klasična biciklistička kaciga. Za sve sudionike osigurano je osvježenje, hrana i smještaj.

BUDIMPEŠTA – U budimskoj crkvi Rane sv. Franje, u nedjelju, 4. listopada, s početkom u 17 sati bit će sveta misa na hrvatskome jeziku. Misno slavlje vodi franjevački otac Vjenceslav Tot.

Poziv na javni natječaj

Pečuška Hrvatska samouprava raspisuje javni natječaj za prijavu posebnih projekata od interesa za Hrvate u Pečuhu kojim se njeguje hrvatska kultura i proširuje ugled hrvatske zajednice u gradu.

Temeljem ovog natječaja dodijelit će se **500 000 Ft**.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju hrvatske civilne organizacije, udruge i zaklade koje su registrirane ili imaju registriranu ispostavu u Pečuhu, a svoju djelatnost obavljaju u interesu stanovnika grada Pečuha. U javnom natječaju mogu sudjelovati isključivo organizacije koje posjeduju porezni broj i bankovni račun.

U javnom natječaju ne mogu sudjelovati političke organizacije, poduzeća, pojedinci, ustanove čiji su osnivači država, mjesne upravne jedinice ili crkva. Jedan prijavitelj može prijaviti samo jedan projekt čiji je cilj konkretan program ili niz priredaba. Iznos financijske potpore koja se dodjeljuje može biti najviše **100 000 Ft** po projektu.

Prijava se može dostaviti isključivo putem ispunjenog obrasca („**Kulturális támogatási keret pályázat – 2015**“). Obrasci se mogu preuzeti u sjedištu pečuške Hrvatske samouprave (**7624 Pécs Esze Tamás u. 3**).

Prijava mora sadržavati:

- Potvrdu o registraciji udruge ili valjanom poreznom broju. (Potvrda ne smije biti starija od 30 dana.)
- Izjavu o nepostojanju sukoba interesa.
- Proračun programa (prihodi i rashodi).

Prijava molimo dostaviti na adresu: Pécsi Horvát Önkormányzat, 7624 Pécs, Esze Tamás u. 3, s naznakom „Kulturális támogatási keret pályázat 2015“.

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 15. listopada 2015. godine. (Ako se prijava šalje poštom, u obzir se uzima datum na poštanskom žigu.)

Prijavitelji će o rezultatima javnog natječaja biti pismeno obaviješteni.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike kao i nepravovremene prijave neće se razmatrati.